

Роман ЯЦІВ

ЗОЯ
ЛІСОВС
ДЖЕРЕЛА

*Малярство
графіка*

Roman YATSIV

ZOYA
LISOWSKY

THE PASSIONATE
EYE
*Painting
graphics*

ЖИТТЯ ДАЛО МЕНІ В ПОСАГ МАЛЯРСТВО І МУЗИКУ

Зоя ЛІСОВСЬКА

Малярство від батька — Роберта Лісовського. Музику від мами — Стефанії Туркевич, композиторки.

Я народилась на Західній Україні, у Львові, в плебанії церкви св. Параскевії П'ятниці, де мій дідо, о. Іван Емануїл Туркевич, був парохом. Там жила вся родина: бабця Софія з Кормошів і їх шестеро дітей. Перший мій акт «хрещення» відбувся коли бабця положила мене немовлям на фортепідно в ім'я родинної традиції, щоб в мене ввійшов дух музики. Рання дитинство пройшло в Берліні, де батьки здобували свої дипломи, і опісля в Празі, де тато професорував в Українській Академії Мистецтв, званій «Студіо», а мама приготувала свій музичний докторат у Карловому університеті. Приятелями дому були скульптор Костянтин Стаховський, учень Родена; відомий диригент Рафаель Кубелік, родини Січинських, Білецьких та інші. Моїм улюбленим заняттям було рисуння. Рисувала маму, яка компонувала свою модерну музику на фортепідно. На великому столі біля вікна тато творив свої графічні праці. Про Юрія Нарбута, батькового улюбленого київського професора, я знала уже в п'ять років і пізніше наслідувала його барокові «фіорітурі», як і татовий графічний стиль. Це були роки родинної ласкавості та любові.

Пізніше, у Львові, на початку 30-х років — перша освіта в «Рідній школі», вибореній від чужої окупації, і навчання фортепідно у Василя Барвінського в консерваторії ім. Миколи Лисенка.

1

до Женевської опери, де співав зі славним диригентом Е. Анзерме і виступав в ролях світових оперних прем'єр композитора Ф. Мартена. А я виграла конкурс для мецо-сопрано в професійному оперному хорі. Дивно, що довелося заробляти на хліб насущний не своєю професією, а музикою. Це був фантастичний етап мого життя. Мій шкільник завжди був напоготові за кулісами для зарисовок цього калейдоскопічного середовища. Траплялися навіть невеличкі ролі. Наші діти з шостого року життя співали в дитячому оперному хорі і мали чудове існування.

Після одержання швейцарського громадянства, досі бездержавні, ми перейшли на працю до державної гімназії як вчителі музики і рисунку.

2

1. Зоя в 15 років у Дрездені.
1942
Zoya in Dresden,
aged 15.
1942

2. Студентка "Polytechnic School of Art".
Лондон 1948
Student of "Polytechnic School of Art".
London, 1948

3. Яків Гніздовський: портрет Зої Лісовської.
1944. Олія,
31 x 23 см
Portrait of Zoya by Yakiv Hnisdowsky.
1944. Oil,
31 x 23 cm

Шістнадцятилітній досвід в ній дав мені цікаві результати робіт мотивованих учнів і збагачуючі психологічні висновки в праці з дітьми і молоддю. Вакаційні подорожі по Європі розширювали малярські горизонти: Франція, Прованс, Іспанія, Ірландія, Корсика дали мені зрозуміти пейзаж, як окрему суть в малярстві. Після дольче Італії сучорі гори Швейцарії обернулися в захоплення. Пленери біля льодовиків, могутні ритми скал заманювали в містерію цього недосяжного світу. Ми придбали невелике старе шале в горах, покрите кам'яною дахівкою, що збудив ідею під впливом візантійських фресок малювати ікони на кам'яних плитах. Це не були копії, а радше парафрази старих українських ікон в новому обличчі, але з дотриманням приписових канонів.

Однак, домінуючим вибором тем стала і найбільше притягала мене людина. Фізична форма, глибинна скаля її чуттєвості залишилися в центрі моїх зацікавлень. В напрямі пошуків кольору і його вібрації продовжувалося моє малярство.

З Вірою заокеанські контакти не переривалися. Від першої збірки її поезії я оформлювала обкладинки її книжок аж до сьогодні: «Юність», «Духи і дєрвіші» та з важніших «Меандри» (збірка поезій і малюнків), «Жіночі маски», «Молебєнь до Богородиці», «Іконостас України», «Знамено» і другі. Віра навідувалася до Європи і нові спільні подорожі до Туреччини, Греції, Кипру відбулися натхненно в нашій творчості. А коли здійснилася перша подорож у воскреслу Україну до Львова і Києва зреалізувалися наші найглибші мрії.

Мій рідний Львів урядив мою і доньки Лади виставку картин в етнографічному музеї. Ми були зворушені численною публікою зацікавлених глядачів. Завдяки новим друзям Романові і професорові Мирону Яцівим була влаштована виставка мого батька Роберта Лісовського.

Мабуть родинні мистецькі гени перейшли і на наших дітей – Роман по лінії вокальній і театральній (працю-

2

вав в лікувальних процесах для чорнобильських дітей); Лада закінчила Академію мистецтв в Женеві, авторка численних виставок і нагород в малярстві, графіці і театральних декораціях. Внучки Олександр і Наталя талановито рисують і грають на музичних інструментах.

Вихована, як вся українська молодь того часу в дусі місії визволення України і оборони її культури я включилась до громадської праці в українських організаціях діаспори. Двадцять років очолювала Українське жіноче товариство в Швейцарії. В рамках світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО) репрезентувала їх як неурядову організацію при ООН в Женеві протягом десяти років.